

EUROPOS KOMISIJOS ATSAKYMAI Į AUDITO RŪMŲ SPECIALIOSIOS ATASKAITOS
„TAUSUS VANDENS NAUDOJIMAS ŽEMĖS ŪKYJE: LABIAU TIKĖTINA, KAD BŽŪP
LĖŠOMIS SKATINAMAS DIDESNIS, O NE EFEKTYVESNIS VANDENS NAUDOJIMAS“
PASTABAS

SANTRAUKA

Bendras Komisijos atsakymas į santrauką

ES lygmeniu vanduo naudojamas aušinimui gaminant energiją, žemės ūkyje, gamybos ir statybų sektoriuose, kasyboje ir tiekiant vandenį visuomenei, o santykinė kiekvieno sektoriaus svarba priklauso nuo kiekvienos valstybės narės ekonomikos struktūros. Žemės ūkyje vanduo naudojamas gyvulių auginimo ir dirvožemio drėkinimo tikslais, mažinant kapitalo riziką ir optimizuojant kitų išteklių (pvz., žemės, trąšų, sėklų ir darbo jėgos) naudojimą.

Iš dabartinių klimato kaitos prognozių matyti, kad vandens išteklių mažėja, o drėkinimo vandens poreikis didėja. Siekiant išspręsti šiuos uždavinius reikia tinkamai įgyvendinti ES vandens politiką (pvz., Vandens pagrindų direktyvą), kad būtų suderinti skirtingi vandens naudojimo būdai, ir užtikrinti, kad įgyvendinant sektorių politiką būtų laikomasi šių tikslų. Reglamentu (ES) 2020/741 dėl pakartotinio vandens naudojimo minimaliųjų reikalavimų gali būti sumažintas neigiamas poveikis ir pasiūlytas alternatyvus ir tausūs drėkinimo vandens tiekimo būdas.

Vandens pagrindų direktyva skatinamas tausūs vandens naudojimas, nes žemės ūkis yra priskiriamas toms naudojimui ir veiklos sritims, į kurias, remiantis Vandens pagrindų direktyva, reikia atsižvelgti vertinant vandens telkinių pažeidžiamumą. Valstybės narės nustatė, kad žemės ūkio poveikis yra vienas iš reikšmingiausių neigiamų veiksnių, dėl kurių gali kilti pavojus, kad suprastės vandens telkinių būklė arba nebus pasiekti Vandens pagrindų direktyvos aplinkos apsaugos tikslai.

Priėmus Vandens pagrindų direktyvą pavyko sukurti daugiau kaip 110 000 ES vandens telkinių integruotos vandentvarkos sistemą, taip pagerinant vandens būklę arba sulėtinant jo būklės prastėjimą ir sumažinant cheminę (daugiausia sutelktąją) taršą. Direktyva užtikrintas aukštesnis vandens telkinių apsaugos lygis, palyginti su lygiu, kurio būtų buvę galima tikėtis nepriėmus Direktyvos. Atlikus 2019 m. Vandens pagrindų direktyvos tinkamumo patikrą padaryta išvada, kad ji iš esmės atitinka numatytą paskirtį, bet yra šiek tiek tobulintina, o tai, kad dar nepavyko pasiekti Vandens pagrindų direktyvos tikslų, iš esmės lėmė nepakankamas finansavimas, lėtas įgyvendinimas ir nepakankamas aplinkosaugos tikslų integravimas į sektorių politiką.

Komisija mano, kad įgyvendinant bendrą žemės ūkio politiką (BŽŪP) tvari vandentvarka žemės ūkyje yra skatinama įvairiomis priemonėmis. Taikant kompleksinės paramos mechanizmą, atitinkamos BŽŪP išmokos susiejamos su nacionalinių teisės aktų, kuriais įgyvendinama Vandens pagrindų direktyva, laikymusi ir, visų pirma, sąlyga dėl vandens ėmimo, todėl pirmenybė teikiama politikos integracijai ir stiprinimui. Šiuo mechanizmu, taikomu 90 proc. žemės ūkio paskirties žemės ir ūkininkų, gali būti reikšmingai padidintas ūkininkų informuotumas, o kalbant apie sankcijų dydį, už sunkiausius pažeidimus gali būti panaikintos visos BŽŪP išmokos. Be kompleksinės paramos, žalinant tiesiogines išmokas ūkininkai skatinami imtis veiklos, kuri gali būti naudinga vandens naudojimo atžvilgiu, pavyzdžiui, daugiamečių ganyklų apsaugos ir pasėlių įvairinimo. Įgyvendinant BŽŪP taip pat finansuojamos su vandens naudojimu susijusios investicijos, o investicijos į drėkinimą turi padėti pasiekti gerą vandens telkinio būklę (kai atitinkamo vandens telkinio būklė yra prastesnė nei gera) ir užkirsti kelią jo būklės prastėjimui. Vandens kiekybinių tikslų siekta įvairiomis agrarinės aplinkosaugos ir klimato priemonėmis. Pavyzdžiui, agrarinės aplinkosaugos ir klimato priemonės dirvožemio valdymui gerinti ir užkirsti kelią erozijai, kurios daro teigiamą poveikį dirvožemio pajėgumui sulaikyti vandenį, buvo įtrauktos į daugumą kaimo plėtros programų (KPP), o tokie įsipareigojimai buvo taikomi 5 proc. naudojamų žemės ūkio naudmenų. Be to, ne pelno investicijos,

ekologinis žemės ūkis ir su Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos, mokamos pagal KPP, taip pat buvo labai svarbūs gerinant vandens sulaikymą ir tausų vandens naudojimą.

Komisija taip pat vertina, ar valstybių narių investicijos padeda siekti Vandens pagrindų direktyvos tikslų, vertindama valstybių narių programavimo dokumentus dėl ES lėšų naudojimo ir reikšmingos žalos nedarymo principo taikymą Taksonomijos reglamente ir gaivinimo bei atsparumo programose.

III. Paviršinių vandenu gera ekologinė būklė apima ir kiekybinius vandentvarkos aspektus. Norėdamos užtikrinti gerą ekologinę būklę, valstybės narės turi nustatyti ir taikyti gamtosauginį debitą, kurio tikslas – užtikrinti pakankamą vandens kiekį.

VII.

1) Komisija savo 2019 m. 2-ųjų upių baseinų valdymo planų (UBVP) versijų vertinime pateikė rekomendacijas, prašydama valstybių narių trečiojoje UBVP versijoje išsamiau apžvelgti, kaip jos įgyvendina Vandens pagrindų direktyvos 9 straipsnyje nustatytą įpareigojimą padengti sąnaudas už vandens paslaugas ir bet kokias su juo susijusias išimtis. Be to, šiuo metu Komisija vykdo visų valstybių narių apklausą apie tai, kaip jos praktiškai taiko Vandens pagrindų direktyvos reikalavimus, visų pirma reikalavimą, kad vandens ėmimui ir užtvėnkimui būtų gautas išankstinis leidimas pagal Vandens pagrindų direktyvos 11 straipsnio 3 dalies e punktą, ir su šiais reikalavimais susijusias išimtis.

2) Pagal būsimą BŽŪP įvairiais aspektais dar labiau sustiprinamas BŽŪP ir Vandens pagrindų direktyvos suderinamumas:

joje numatyta, kad investicijos į drėkinimą, kurios yra nesuderinamos su geros vandens telkinių būklės užtikrinimu, kaip nustatyta Vandens pagrindų direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje, įskaitant drėkinimo plėtrą, darančią poveikį vandens telkiniams, kurių būklė pagal atitinkamą UBVP yra prastesnė nei gera, yra netinkamos finansuoti.

BŽŪP strateginiuose planuose, įskaitant paramą investicijoms į drėkinimą, reikės atsižvelgti į Vandens pagrindų direktyvoje ir UBVP pateiktą analizę, tikslus ir siektinas reikšmes (žr. BŽŪP planų reglamento XI priedą) ir tinkamai padėti jų siekti.

Komisija pritaria tam, kad visos atitinkamos BŽŪP išmokos ūkininkams būtų susietos su tausiu vandens naudojimu, išskyrus bendro žemės ūkio rinkų organizavimo (BRO) išmokas.

Komisija pritaria tam, kad visos savanoriškos susietosios paramos (SSP) išmokos gavimas būtų susietas su atitinkamų Vandens pagrindų direktyvos nuostatų laikymusi taikant paramos sąlygas. Komisija nepitaria tam, kad į BŽŪP būtų įtrauktos papildomos apsaugos priemonės, nes tinkamai įgyvendinant Vandens pagrindų direktyvą užtikrinamas tausus vandens naudojimas kultūriniais augalams, o taikant paramos sąlygas BŽŪP išmokos susiejamos su Vandens pagrindų direktyvos reikalavimais.

3) Vertindama BŽŪP strateginius planus, Komisija, atsižvelgdama į būsimos BŽŪP nuostatas, užtikrins, kad investicijos į drėkinimą atitiktų Vandens pagrindų direktyvos tikslą pasiekti gerą vandens telkinių būklę. Be to, Komisija įvertins, ar BŽŪP strateginiuose planuose pakankamai atsižvelgiama į Vandens pagrindų direktyvoje ir UBVP pateiktą analizę, tikslus ir siektinas reikšmes ir ar jais tinkamai prisidedama prie šių tikslų ir siektinų reikšmių įgyvendinimo.

Komisija įvertins kaimo plėtros finansavimo ir paramos rinkai poveikį vandens naudojimui pagal daugiamečių būsimos BŽŪP vertinimo planą.

IVADAS

Bendras Komisijos atsakymas į 1–11 dalių pastabas

Iš valstybių narių pateiktų duomenų matyti, kad nuo XX a. 10-ojo dešimtmečio Europos Sąjungoje žemės ūkio reikmėms vandens paimama mažiau, nepaisant dėl klimato kaitos, aukštesnės temperatūros ir sumažėjusio kritulių kiekio išaugusios paklausos. To pasiekta įgyvendinant geresnę

vandentvarkos politiką, pvz., Vandens pagrindų direktyvą, ir gerinant drėkinimo valdymą, kaip skatinama BŽŪP planuose.

Įgyvendinant būsimą BŽŪP Komisija pasiūlė naudoti Vandens suvartojimo indeksą (WEI+) vandens trūkumui ir jo skirtumams laiko ir teritorijos atžvilgiu vertinti bei stebėti. Šiuo rodikliu siekiama atskirai įvertinti vandens naudojimo ir atsinaujinančiųjų gėlo vandens išteklių raidą bei susijusias žemės ūkio ir kitų sektorių tendencijas.

Gyvuliams ir (arba) drėkinimui naudojamo vandens kiekis priklauso nuo žemės ūkio sektoriaus struktūros ir yra labai įvairus visoje ES. Drėkinant didinamas žemės ūkio sektoriaus konkurencingumas ir teikiama nauda visuomenei. Drėkinant gerinamas maisto produktų prieinamumas, kokybė ir įvairovė ir teikiamos vertingos ekosisteminės paslaugos (pvz., drėkinamos vietovės tam tikrais atvejais gali prisidėti prie agrarinės aplinkosaugos, kultūros ir kraštovaizdžio įvairovės, pvz., išsaugant vandens paukščių buveines).

Vandens pagrindų direktyvos 11 straipsnio 3 dalies e punkte numatyti įpareigojimai valstybėms narėms įdiegti kontrolės ir išankstinio leidimo suteikimo sistemas, grindžiamas vandens telkinių pažeidžiamumo žmogaus veiklos poveikiui analize. Taikant šią sistemą turėtų būti užtikrinta, kad išduodant leidimus naudoti vandenį būtų laikomasi tikslo pasiekti gerą vandens telkinių būklę.

5-ojoje Vandens pagrindų direktyvos įgyvendinimo ataskaitoje nurodyta, kad valstybės narės nustatė, jog daugumoje upių baseinų rajonų vienas iš reikšmingiausių neigiamų veiksnių yra žemės ūkio poveikis. Laikoma, kad šiuo atveju tiek dėl pernelyg didelio vandens ėmimo, tiek dėl pasklidusios taršos gali kilti pavojus, kad suprastės vandens telkinių būklė arba nebus pasiekti aplinkos apsaugos tikslai. Komisija taip pat pasidomėjo, kaip valstybės narės praktiškai taiko Vandens pagrindų direktyvos reikalavimus, įskaitant įpareigojimus vandens ėmimui ir užtvėnimui gauti išankstinį leidimą, bei susijusias išimtis.

Neseniai Komisija kreipėsi į visas valstybes nares prašydama atsižvelgti į jos rekomendacijas, pateiktas 2-osiose UBVP versijose, visų pirma reikalaujama, kad UBVP būtų išsamiau ir (arba) tinkamai pagrįstos įpareigojimo pasiekti gerą vandens telkinių būklę ir (arba) išvengti jos prastėjimo išimtis.

Būtina toliau gerinti vandens naudojimą, taip pat taršos maisto medžiagomis srityje, o strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“ siūlomi konkretūs taršos maisto medžiagomis mažinimo tikslai ir priemonės. Nulinės vandens, oro ir dirvožemio taršos veiksnių planas papildė strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ atitinkamais tikslais ir veiksmais¹. Atsižvelgiant į integruotos vandentvarkos sistemą, Reglamentas (ES) 2020/741 dėl pakartotinio vandens naudojimo minimaliųjų reikalavimų padės sumažinti neigiamą poveikį vandens telkiniams, vandens ėmimą pakeičiant pakartotiniu vandens naudojimu.

7. BŽŪP numatyti elementai, susiję su vandens naudojimo gerinimu laikantis Vandens pagrindų direktyvos, kuria nustatyta tikroji ES vandens reglamentavimo sistema.

10. Komisija savo 2019 m. 2-ųjų UBVP versijų vertinime pateikė konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, kaip visiems vandens telkiniams nustatyti ir taikyti gamtosauginį debitą.

11. Komisija įvertino Vandens pagrindų direktyvos, su ja susijusių direktyvų ir Potvynių direktyvos įgyvendinimo rezultatus nuo 2017 m. pabaigos iki 2019 m. vidurio (tinkamumo patikra). Pagrindinė šio vertinimo išvada – Vandens pagrindų direktyva iš esmės atitinka numatytą paskirtį, bet yra šiek tiek tobulintina. Tai, kad dar nepavyko iki galo pasiekti Vandens pagrindų direktyvos tikslų, iš esmės lėmė nepakankamas finansavimas, lėtas įgyvendinimas ir nepakankamas aplinkosaugos tikslų integravimas į sektorių politiką.

14. Vaisių ir daržovių sektoriuje augintojų organizacijos įgyvendina patvirtintas veiklos programas, atitinkančias nacionalinę aplinkosaugos sistemą, kuri yra valstybių narių nacionalinių strategijų dalis.

¹ https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_en

Šios patvirtintos veiklos programos gali apimti veiksmus ir priemones, kuriais siekiama taupyti vandenį.

16. Pakartotinis išvalytų nuotekų naudojimas yra viena iš numatytų galimybių sumažinti neigiamą įvairių vandens naudojimo būdų poveikį gėlo vandens ištekliams ir gali duoti didelės aplinkosauginės, socialinės ir ekonominės naudos. Nauda aplinkai teikiama tuomet, kai tokiu vandeniu pakeičiamas gėlo vandens ėmimas. Kalbant apie integruotą vandens išteklių valdymą, pakartotinis išvalytų nuotekų naudojimas gali būti laikomas patikimu vandens tiekimo būdu ir gali būti naudingas ūkininkavimo veiklai, kuri priklauso nuo nuolatinio vandens tiekimo drėkinimo laikotarpiu, taip sumažinant pasėlių nuostolių ir pajamų praradimo riziką. Reglamento (ES) 2020/741 dėl pakartotinio vandens naudojimo minimaliųjų reikalavimų poveikio vertinime nurodyta, kad faktinis galimai pakartotinai panaudoto vandens kiekis, be su sveikata, aplinkosauga ir prekyba susijusių motyvų, priklausys nuo vandens naudotojų, įskaitant ūkininkus, išlaidų.

18. Drėkinimui vandenį imančių ūkininkų atitiktis tam tikroms sąlygoms vertinama ne pagal 2 geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės (GAAB) standartą, o pagal nacionalinės teisės aktus, kuriais įgyvendinama Vandens pagrindų direktyva. 2 GAAB standarto funkcija – susieti nacionalinės leidimų imti vandenį drėkinimui išdavimo tvarkos valstybėje narėje laikymąsi su visų BŽŪP išmokų gavimu.

PASTABOS

27. Pagal Vandens pagrindų direktyvos 11 straipsnį reikalaujama, kad valstybės narės taikytų vandens ėmimo kontrolės priemones, jas reguliariai peržiūrėtų ir prireikus atnaujintų.

Šios nukrypti leidžiančios nuostatos leidimų suteikimo sistemose nėra neterminuotos ir valstybės narės turėtų nustatyti mechanizmus nukrypti leidžiančiai nuostatai panaikinti, jei dėl jos gali būti nepasiekta gera vandens telkinio būklė, atsižvelgiant į vandens telkinio pažeidžiamumą. Komisija savo 2019 m. 2-ųjų UBVP versijų vertinime pateikė konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas dėl leidimų imti vandenį peržiūros ir prašo valstybių narių į jas atsižvelgti vykdam 3-įjį valdymo ciklą.

31. Kontrolės sistemos, valstybių narių nustatytos pagal jų nacionalinės teisės aktus, kuriais įgyvendinama Vandens pagrindų direktyva, gali būti naudojamos neteisėtam vandens naudojimui stebėti. Komisija savo 2019 m. 2-ųjų UBVP versijų vertinime pateikė konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, kuriomis siekiama užtikrinti, kad būtų imamasi veiksmų neteisėto vandens ėmimo problemai spręsti.

Be to, įgyvendindamos BŽŪP, valstybės narės tikrina, ar ūkininkai laikosi nacionalinės teisės aktuose, kuriais įgyvendinama Vandens pagrindų direktyva, nustatytų sąlygų, ir šie rezultatai pateikiami šioje ataskaitoje visoms valstybėms narėms. Keliuose ankstesniuose leidiniuose buvo kartojami apytiksliai neteisėtų šulinių kai kuriuose ES regionuose skaičiai, aiškiai nežinant pirminių šaltinių ir naudotų skaičiavimo metodikų. EBPO tyrime minimų šaltinių duomenys Ispanijos atveju buvo gauti iš Pasaulio gamtos fondo ataskaitos, o Kipro – iš spaudoje paskelbto straipsnio, kuriame neužsimenama nei apie pirminį šaltinį, nei apie naudotus metodus.

36. Remiantis turima informacija, su vandeniu susijusių sąnaudų padengimas žemės ūkyje yra mažesnis nei kituose sektoriuose, pavyzdžiui, vandentiekos. Valstybės narės turi veiksmų laisvę atsižvelgti į socialinį, ekonominį ar aplinkosauginį sąnaudų padengimo poveikį.

39. Žemės ūkyje kiekybiškai įvertinti sunaudotą vandens kiekį nėra lengva. Vanduo apmokestinamas pagal ūkyje sunaudotą kiekį arba gali būti atsižvelgiama į, pvz., siurblių pajėgumą arba apsodintą plotą (ir kultūrinių augalų rūšis). Ankstesnėse analizėse nustatyta, kad naudojant srautmačius 100 proc. drėkinamos žemės ūkio paskirties žemės susiduriama su ekonominiais ir veiklos sunkumais².

40. Bendras atsakymas į 40 dalies ir 10 diagramos pastabas

² Díaz Mora (1999). *Experiencia en la implantación de contadores en los acuíferos de la cuenca alta del Guadiana*. Prieinama čia: *Untitled-21* (igme.es).

Palyginti vandens kainas skirtinguose sektoriuose yra sudėtinga, nes tai turi būti daroma atsižvelgiant į sąnaudų padengimą. Vandens ėmimo mokesčiai sudaro tik dalį vandens kainos.

48. Valstybės narės gali programuoti investicijas į drėkinimą 2a prioriteto srityje (paprastai tai investicijos į drėkinamo ploto didinimą arba naują drėkinimo sistemą), tačiau joms netaikomos *ex ante* sąlygos.

49. Bendras Komisijos atsakymas į 49 ir 50 dalies pastabas

Siekiant supaprastinimo ir atsižvelgiant į naują įgyvendinimo modelį, į būsimą BŽŪP nebebus įtrauktas *ex ante* sąlygos mechanizmas. Tačiau būsimos BŽŪP suderinamumas su Vandens pagrindų direktyva iš tiesų sustiprinamas keliais lygmenimis:

savo BŽŪP strateginiuose planuose valstybės narės turės atsižvelgti į teisės aktus ir planavimo dokumentus, įtrauktus į BŽŪP strateginių planų reglamento XI priedą, tarp kurių yra Vandens pagrindų direktyva ir UBVP. Bus reikalaujama, kad BŽŪP strateginiais planais būtų tinkamai prisidedama siekiant Vandens pagrindų direktyvoje ir UBVP (įskaitant priemonių programas) nustatytų tikslų ir siektinų reikšmių.

Be to, į būsimą BŽŪP įtrauktas naujas poveikio rodiklis (I.17 „Intensyvaus vandens išteklių naudojimo mažinimas. Vandens suvartojimo indeksas plus (WEI+)“), pagal kurį galima įvertinti vandens naudojimą žemės ūkyje ir apskaičiuoti bendrą sunaudotą vandens kiekį kaip tam tikros teritorijos atsinaujinančiųjų gėlo vandens išteklių (požeminio vandens ir paviršinio vandens) procentinę dalį tam tikru laikotarpiu.

Be to, į būsimą BŽŪP įtrauktas naujas teisės aktais nustatytas valdymo reikalavimas (VR) – 1 VR – dėl vandens ėmimo kontrolės priemonių (kurių reikalaujama pagal Vandens pagrindų direktyvos 11 straipsnio 3 dalies e punktą) taikant paramos sąlygas.

53. Komisija nevisiškai pritaria Audito Rūmų vertinimui, kad tiesioginės išmokos reikšmingai neskatina efektyvaus vandens naudojimo.

Dabartinė BŽŪP, įskaitant jos tiesioginių išmokų sistemas, apima Vandens pagrindų direktyvos tikslus ir ja remiamas Direktyvos įgyvendinimas taikant įvairias priemones, pvz., susiejant Direktyvą su konkrečiomis vandens apsaugos sąlygomis, taikomomis ūkininkams pagal kompleksinės paramos sistemą, ir žalinimo išmokų gavimo sąlygomis, pvz., daugiamečių pievų išsaugojimu ir pasėlių įvairinimu, kurios yra privalomos tiesiogines išmokas gaunantiems ūkininkams.

Būsima BŽŪP apima Vandens pagrindų direktyvos tikslus ir ja remiamas Direktyvos įgyvendinimas įvairiomis priemonėmis, pvz., konkrečiomis vandens apsaugos sąlygomis, taikomomis visiems ūkininkams griežtesnėmis sąlygomis (taikant tiek siūlomus VR, tiek GAAB standartus), galimybe gauti papildomą išmoką už aplinkai naudingus valdymo įsipareigojimus dalyvaujant ekologinėse sistemose ir žemės ūkio ir aplinkosaugos bei Vandens pagrindų direktyvos išmokomis kaimo plėtros srityje, investicijomis, kuriomis padedama siekti geros vandens telkinių būklės, ir naujais vandens naudojimo žemės ūkyje stebėsenos rodikliais.

55. Bendras Komisijos atsakymas į 55–57 dalių pastabas

Atsietosios išmokos, išskyrus žalinimo išmokas (pvz., bazinės išmokos sistema (BIS) ir vienkartinės išmokos už plotus sistema (VIPS)), nėra tokios svarbios vandens naudojimo atžvilgiu. Jos iš tiesų neturi su aplinkosauga ar su vandeniu susijusio tikslo, o kitos priemonės, pvz., kompleksinės paramos ir žalinimo išmokos, yra skirtos būtent šiam tikslui. Be to, išmokos dydžio skirtumai tarp teritorijų ir paramos gavėjų nėra susiję su vandens naudojimu šiose vietovėse.

Kompleksinė parama didina ūkininkų informuotumą apie su vandeniu susijusius įsipareigojimus (visų pirma vandens ėmimo sąlygas, kurias valstybės narės nustatė Vandens pagrindų direktyvai įgyvendinti), esant galimybei sumažinti tiesiogines išmokas ūkininkui jei šių sąlygų nesilaikoma. Šiuo atžvilgiu tiesioginių išmokų svarba suinteresuotiesiems ūkininkams didina galimybę gauti kompleksinę paramą.

Tiesioginių išmokų žalinimu siekiama didinti BŽŪP aplinkosauginį veiksmingumą. Kalbant apie vandens kiekį, žalinimas naudingas tuo, kad juo skatinama išsaugoti daugiametes pievas, nedirbamas vietoves ir kraštovaizdžio elementus, kurie nėra drėkinami. Ūkininkai, kuriems jau priklauso pakankamas kiekis šių vietovių ir kraštovaizdžio elementų, priežiūrą turėtų vykdyti pasitelkdami žalinimą. Ūkininkams, kurie dar neatitinka žalinimo standartų (ypač intensyvaus naudojimo vietovėse), reikia keisti praktiką. Nuo praktikos pasikeitimo nukentėjusių ūkių procentinė dalis skiriasi atsižvelgiant į pačią praktiką ir atitinkamą vietovę.

Kalbant apie žemės, ypač durpynų, drenažą, BŽŪP nėra jokios priemonės, kuri skatintų šią praktiką. Teisė gauti tiesiogines išmokas priklauso žemės paskirties – žemės ūkio paskirties žemei parama gali būti taikoma, o ne žemės ūkio paskirties žemei – ne. Žemės ūkio paskirties žemė iš esmės yra susijusi su toje žemėje vykdoma žemės ūkio veikla, kuri gali apimti aplinkosauginius tikslus. Šiuo atžvilgiu nenudrenuotiems durpynams gali būti taikomos tiesioginės išmokos, jei jie išlieka tinkami žemės ūkio veiklai. Kaimo plėtros išmokos gali būti skiriamos ir ne žemės ūkio paskirties žemei. Kalbant konkrečiau apie durpynų apsaugą, Komisija pasiūlė šią apsaugos priemonę įtraukti į 2014–2020 m. BŽŪP GAAB sistemą, tačiau teisėkūros institucijos šio pasiūlymo galiausiai neįtraukė.

58. Komisija nevisiškai pritaria Audito Rūmų vertinimui, kad ES, teikdama savanorišką susietąją paramą, remia kultūrinių augalų, kuriems reikia daug vandens, auginimą vandens stygių patiriančiose vietovėse.

Su vandens poreikiu susiję kultūrinių augalų reikalavimai kiekvienai kultūrai ir vietovei yra skirtingi, o siekiant nustatyti, ar kultūriniam augalui reikia daug vandens, reikia žinoti aplinkybes, kad būtų galima atlikti palyginimą, taip pat reikia atsižvelgti į kitus teigiamus kultūrinio augalo auginimo aspektus. Dauguma ES ryžių auginimo teritorijų priklauso tinklo „Natura 2000“ teritorijoms, kuriose yra laukinių paukščių, ypač vandens paukščių, buveinės. Be to, šiose vietovėse šimtmečius auginami ryžių laukai veikia kaip vandens reguliavimo sistema, kuri filtruoja dirvožemio vandenį ir pamažu tiekia vandenį upėms sausojo sezono metu.

SSP tikslas nėra didinti gamybą. Iš tikrųjų tai „gamybos ribojimo sistema“ (apie ją Pasaulio prekybos organizacijai (PPO) pranešta kaip apie mėlynąją dėžę), pagal kurią nustatomi svarbiausi jos požymiai (mokėjimo mechanizmas, išankstinės sąlygos, ribos).

Be to, nors teikiant SSP ūkininkams tiesiogiai nekeliami įpareigojimai dėl tausaus vandens naudojimo, į šį aspektą atsižvelgiama teikiant kompleksinę paramą, kuri taip pat taikoma SSP ir, *inter alia*, apima su vandeniu susijusius reikalavimus, o ateityje – Vandens pagrindų direktyvą, taikant paramos sąlygas.

59. Bendras Komisijos atsakymas į 59–61 dalių pastabas

Nors SSP gali turėti naudos aplinkai, tai nėra „aplinkosaugos sistema“, o pajamų parama, skirta sunkumų patiriantiems žemės ūkio sektoriams, taikant griežtas išankstines sąlygas ir ribas. Todėl tausaus vandens naudojimas, kurį, nors ir netiesiogiai, apima kompleksinė parama, nėra vienas iš jos tiesioginių tikslų.

Remiantis valstybių narių sprendimais dėl paramos, didžiają daugumą SSP priemonių iš tiesų siekiama socialinių ir ekonominių tikslų (pvz., esama mažo pelningumo, taigi kyla rizika, kad ūkininkai masiškai atsisakys gamybos regionuose, kuriuose jau vyrauja didelis nedarbas). Be to, dažnai sunku pereiti iš šių sektorių į kitus (pvz., ankstesnės investicijos į infrastruktūrą, pvz., drėkinimą, medžių sodinimą ir kt.) arba tai net nėra įmanoma dėl alternatyvų trūkumo (pvz., šiuose regionuose dėl didelio dirvožemio druskingumo dažnai nėra alternatyvių kultūrinių augalų, kuriuos būtų galima auginti vietoj ryžių). Taigi apribojus paramą būtų sulaukta priešingų rezultatų, atsižvelgiant į tikslą padėti sunkumų patiriantiems sektoriams, siekiant užkirsti kelią susijusių ūkininkų bankrotui.

Nors „nuoseklumo reikalavimas“ iš tiesų įtrauktas į ES SSP taisykles, jis neapima valstybių narių sprendimų dėl paramos vertinimo atsižvelgiant į vandens naudojimą. Jo aprėptis – ribotas valstybių narių sprendimų dėl SSP ir kitų kaimo plėtros paramos, rinkos ir valstybės pagalbos priemonių nuoseklumas. Juo visų pirma siekiama užkirsti kelią dvigubam finansavimui. Be to, Komisija taip pat

nesutinka, kad vandens naudojimas turėtų būti konkrečiai vertinamas atsižvelgiant į SSP sprendimus, turint omenyje tai, kad su vandeniu susijusiems reikalavimams horizontaliuoju principu taikomi kompleksinės paramos reikalavimai, kurie, *inter alia*, apima Vandens pagrindų direktyvą.

Taip pat verta pažymėti, kad Komisija neturi įgaliojimų patvirtinti arba atmesti valstybių narių SSP sprendimų (išskyrus tas valstybes nares, kurios nusprendė viršyti SSP skirto biudžeto 13 proc. viršutinę ribą, t. y. Belgiją, Suomiją ir Portugaliją).

62. Bendras Komisijos atsakymas į 62–68 dalių pastabas

Taikant kompleksinę paramą, 2 GAAB standartu užtikrinama, kad nacionalinių leidimo naudoti vandenį drėkinimui sąlygų laikymasis būtų susietas su visų BŽŪP išmokų gavimu. Kai šios sąlygos nėra visiškai įvykdytos, gali būti taikomas BŽŪP išmokų, kurias turi gauti ūkininkas, sumažinimas. 2 GAAB standartu nesiekama nustatyti reikalavimų, papildančių nacionalinės teisės aktus, kuriais pirmiausia įgyvendinama Vandens pagrindų direktyva.

Kompleksinė parama ir 2 GAAB standartas taikomi daugumai ūkininkų. Tačiau, laikantis supaprastinimo principo, jie netaikomi smulkiųjų ūkininkų sistemos paramos gavėjams, nes jų valdymas pagal kompleksinės paramos reikalavimus nebūtų ekonomiškai efektyvus. Kompleksinė parama taip pat netaikoma daugiametėms kaimo plėtros išmokoms, nes kompleksinė parama iš esmės yra kasmet teikiama priemonė. Kompleksinės paramos reikalavimai galiausiai negali būti taikomi BRO paramai vaisių ir daržovių arba alyvuogių sektoriams, nes kompleksinė parama grindžiama individualios atsakomybės principu ir šios paramos sistemos skirtos ne pavieniams ūkininkams, o profesinėms organizacijoms.

Kompleksinės paramos 2 GAAB standarto valdymas grindžiamas patikromis vietoje, kurios turi būti atliekamos bent 1 proc. ūkių per metus. Valstybės narės iš esmės turėtų kuo geriau išnaudoti vandens teisės aktuose jau nustatytas kontrolės sistemas. Imtis atrenkama remiantis rizikos analize, o patikros apima visus reikalavimus, kuriuos galima patikrinti apsilankymo metu, ir kurie turi būti parinkti tinkamiausiu laikotarpiu. Pažeidimo atveju gali būti sumažinamos visos ūkininko gaunamos BŽŪP išmokos, apskaičiuojamos atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą, o galimas procentas gali būti iki 100 proc. Todėl Komisija mano, kad tikslinga kontrolė yra pakankama ir kad sankcijos gali atgrasyti.

Šiuo atžvilgiu Komisijos auditai visų pirma apima valstybių narių atliekamų patikrų dažnumą ir kokybę (įskaitant atitinkamus ūkininkų išpareigojimus) ir sankcijas, o kai jų teisinė prievolė šiuo atžvilgiu neįvykdoma, BŽŪP išmokoms gali būti taikoma finansinė korekcija.

Būsimoje BŽŪP Vandens pagrindų direktyva įtraukta į griežtesnių sąlygų taikymo sritį, įskaitant nuostatas dėl neteisėto vandens ėmimo. Taip pakeičiamas dabartinis 2 GAAB standartas ir sukuriamas labiau tiesioginis ir visapusiškesnis BŽŪP ir vandens teisės aktų ryšys.

67. Atsižvelgdamos į supaprastinimo principą, nacionalinės valdžios institucijos visų pirma turėtų naudoti vandens teisės aktuose nustatytą kontrolės sistemą 2 GAAB standarto taikymo tikslais ir neturėtų būti jokio skirtumo tarp „2 GAAB standarto patikrų“ ir „kitų vandens ėmimo patikrų“. Kompleksinės paramos pridėtinė vertė, susijusi su patikromis, yra ta, kad ja užtikrinama, jog vandens ėmimui būtų taikomas minimalus 1 proc. tarifas, neatsižvelgiant į VPD patikrų normą. Tačiau, jei jos mano, kad tai yra tinkamiau, valstybės narės gali taikyti lygiagrečias šių vandens reikalavimų tikrinimo sistemas.

Kalbant apie Audito Rūmų atliktą dviejų tipų patikrų 67 dalyje ir **15 diagramoje** palyginimą, Komisija mano, kad remiantis naudotais duomenimis negalima daryti jokių bendrų išvadų.

68. 2011 m. Komisija pasiūlė įtraukti su VPD susijusius elementus, tinkamus 2014–2020 m. kompleksinės paramos sistemai, per GAAB standartus. Komisija taip pat išpareigojo Europos Parlamento ir Tarybos atžvilgiu stebėti VPD įgyvendinimą ir, remdamasi sukaupta patirtimi, pateikti pasiūlymą dėl visapusiškos įtraukties. Tai buvo padaryta 2018 m. Komisijos pasiūlyme dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl būsimos BŽŪP.

69. Daugeliu KPP buvo remiamas ūkininkų mokymas ir konsultacijos efektyvaus vandens naudojimo klausimais. Pavyzdžiui, pagal Veneto (Italija) KPP ūkininkai buvo konsultuojami dėl VPD

įsipareigojimų. Taip pat yra gerosios patirties pavyzdžių, susiejančių mokymą su parama investicijoms: pavyzdžiui, Kastilijos La Mančos (Ispanija) KPP parama investicijoms į drėkinimą buvo suteikta su sąlyga, kad paramos gavėjas dalyvaus mokymuose, skirtuose efektyviam vandens naudojimui.

71. Pirmą įtrauka. Dauguma žemės ūkio, aplinkosaugos ir klimato priemonių (Reglamento (ES) 1305/2013 28 straipsnis, 10 priemonė), kuriomis siekiama pagerinti dirvožemio valdymą ir užkirsti kelią erozijai, daro teigiamą poveikį dirvožemio vandens sulaikymo pajėgumui. Tokios priemonės užprogramuotos daugumoje KPP. Atitinkamas tikslinis rodiklis T12 „Žemės ūkio paskirties žemės procentinė dalis pagal valdymo sutartis, siekiant pagerinti dirvožemio valdymą ir (arba) užkirsti kelią dirvožemio erozijai (tikslinis plotas 4C)“ sudaro 4,98 proc. viso ŽŪN.

17 diagrama. Naujojoje ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategijoje pabrėžiamas svarbus gamtos sprendimų, įskaitant natūralaus vandens saugojimo priemones prisitaikymo veiksams, vaidmuo.

73. VPD išmokos (M12) kompensuoja paramos gavėjams nepalankias sąlygas dėl konkrečių reikalavimų, susijusių su VPD įgyvendinimu, pvz., didelių žemės naudojimo pokyčių ir (arba) ūkininkavimo praktikos apribojimų, dėl kurių labai prarandamos pajamos (Reglamento (ES) 1305/2013 30 straipsnio 4 dalies d punktas). Tokie mokėjimai buvo užprogramuoti tik 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, nes tik kelios valstybės narės, rengdamos KPP, iš tikrųjų nustatė tokius privalomus reikalavimus pagal VPD.

Be to, daugelis valstybių narių pageidavo remti įsipareigojimus, viršijančius teisinius reikalavimus, kaip matyti iš didelio biudžeto, skirto su vandeniu susijusiems prioritetams pagal agrarinės aplinkosaugos ir klimato priemonę (M10).

74. Kalbant apie integruotą vandens išteklių valdymą, naujuoju Reglamentu (ES) 2020/741 dėl pakartotinio vandens naudojimo minimaliųjų reikalavimų gali būti pasiūlytas alternatyvus ir tausos drėkinimo vandens tiekimo būdas.

77. Teisinga, kad Reglamento (ES) 1305/2013 46 straipsnyje nereikalaujama, kad potencialus vandens taupymas būtų paverstas veiksmingu vandens naudojimo sumažinimu, jei dėl priešasčių, susijusių su vandens kiekiu, vandens telkinio (-ų), kuriam taikoma modernizuota drėkinimo sistema, būklė yra ne prastesnė nei gera. Tačiau tais atvejais, kai paveikto vandens telkinio būklė yra prastesnė nei gera, būtina veiksmingai sumažinti vandens sunaudojimą.

Kalbant apie galimas hidrologinio paradokso pasekmes, galima išplėsti drėkinamąsias zonas nedidinant vandens telkinių slėgio, kai skirtumas tarp vandens, paimto iš vandens telkinio, ir vandens, grąžinamo į vandens telkinį, nepadidėja. Tam reikia gerinti infrastruktūrą, kad būtų sumažintas garavimas, arba auginti mažiau vandens reikalaujančius kultūrinius augalus. Kai kuriose valstybėse narėse šis teigiamas poveikis užfiksuotas dokumentais³, todėl reikia įdiegti patikimas stebėsenos sistemas.

78. Pagal Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramą investicija, kurios rezultatas – grynasis drėkinamo ploto padidėjimas, gali būti remiama tik tuo atveju, jei a) vandens telkinio būklė dėl priešasčių, susijusių su vandens kiekiu, nebuvo pripažinta prastesne nei gera; ir b) aplinkosauginė analizė rodo, kad investicija didelio neigiamo poveikio neturės (žr. 46 straipsnio 5 dalies a) ir b) punktus). Todėl dėl tokių investicijų neturėtų padidėti neigiamas poveikis gėlo vandens ištekliams. Specialios nuo šios bendrosios taisyklės nukrypti leidžiančios nuostatos įtrauktos į Reglamento (ES) 1305/2013 46 straipsnio 5 ir 6 dalis (galimybė nustatant drėkinamą plotą naudoti sąvoką „neseniai“, taip pat leidžiančias nukrypti nuostatas, susijusias su bendromis investicijomis ir rezervuarais).

81. Nors, lyginant su požeminio vandens telkinių kiekybinės būklės apibrėžtimi, Vandens pagrindų direktyvoje nėra lygiavertės paviršinio vandens telkinių kiekybinės būklės apibrėžties, ši apibrėžtis Direktyvoje vis tiek gali būti aiškiai numanoma. Vandens valdymo kiekybiniai aspektai Vandens pagrindų direktyvoje yra nagrinėjami apibrėžiant gerą ekologinę būklę, konkrečiai pasitelkiant

³ http://www.jcrmo.org/wp-content/uploads/2018/01/MEMORIA2013_vers._preliminar.pdf

hidromorfologinius aspektus (t. y. debito režimą) ir (netiesiogiai) biologinės kokybės aspektus. Valstybės narės visų pirma turėtų apibrėžti kiekvieno paviršinio vandens telkinio „gamtosauginio debito“ tikslus (kaip apibrėžta Bendrosios įgyvendinimo strategijos rekomendaciniame dokumente Nr. 31), kuriais siekiama užtikrinti, kad per metus telkinyje būtų pakankamai vandens ir debitas tinkamai svyruotų. Nustačius visų vandens telkinių gamtosauginius debitus, valstybės narės turėtų įgyvendinti visas būtinas priemones šiems tikslams pasiekti, kad būtų pasiekta gera vandens telkinių ekologinė būklė.

Šis aspektas ne kartą buvo paaiškintas EŽŪFKP valdymo institucijoms ir buvo įtrauktas į rekomendacinį dokumentą dėl EŽŪFKP paramos investicijoms į drėkinimą.

82. Komisija mano, kad teisinis pagrindas (EŽŪFKP reglamento 46 straipsnis) yra nedviprasmiškas ir neleidžia kilti kelioms galimoms interpretacijoms. Yra aiškiai apibrėžtos konkrečios nukrypti leidžiančios nuostatos.

87. Pagal sektoriams skirtas intervencines priemones vaisių ir daržovių sektoriuje veiklos programos įgyvendina augintojų organizacijos, po to, kai jas patvirtina valstybių narių kompetentingos institucijos. Investicijos į vandens taupymą turi būti susietos su „aplinkosaugos priemonių“ tikslu. Valstybės narės yra kompetentingos nustatyti papildomus reikalavimus nacionalinėje aplinkosaugos veiksmų programoje ir tikrinti, ar jie vykdomi. Valstybės narės savo metinėse ataskaitose pateikia Komisijos tarnyboms veiklos programų įgyvendinimo duomenis.

88. Vaisių ir daržovių sektoriuje patikros yra susijusios su veiklos programos patvirtinimu, atliekant projekto specifikacijų ar kitų techninių dokumentų, kuriuos turi pateikti augintojų organizacija, vertinimą, kuriame turi atsispindėti *ex ante* numatomi sumažinimai. Šis administracinis patikrinimas gali būti papildytas patikromis vietoje⁴.

Per patikras vietoje turėtų būti patvirtinta, kad veiksmas yra įgyvendinamas kaip patvirtinta (drėkinimo sistema yra ir ji naudojama), tačiau pagal Reglamentą (ES) 1308/2013 nereikalaujama, kad valstybės narės patvirtintų sumažinimus, anksčiau analizuotus patvirtinimo etape.

90. Būsimoji BŽŪP yra suderinta su Vandens pagrindų direktyvos tikslais ir ja įvairiomis priemonėmis remiamas šios direktyvos įgyvendinimas (pvz., susiejant tiesiogines išmokas su nacionalinių taisyklių, kuriomis įgyvendinama Vandens pagrindų direktyva, laikymusi ir finansuojant investicijas, turinčias teigiamą poveikį vandens tausojimui).

Daugelyje Komisijos iniciatyvų, priimtų pagal Europos žaliąjį susitarimą, siekiama geriau integruoti ES vandens politiką į sektorių politiką, pvz., žiedinės ekonomikos veiksmų planą, Ūkio šakų strategiją (su nuostatomis dėl maistinių medžiagų ir pesticidų), Biologinės įvairovės strategiją, Nulinės taršos veiksmų planą, naują ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategiją, papildytą Taksonomijos reglamento principu „Nedaryk didelės žalos“ ir kt.

92. VPD tinkamumo patikrinimo rezultatai rodo, kad, viena vertus, pažanga buvo lėta, kita vertus, VPD sėkmingai sukūrė daugiau nei 110 000 ES vandens telkinių integruoto vandentvarkos valdymo sistemą, pagerino vandens būklę, sulėtino jo blogėjimą ir sumažino (daugiausia taškų šaltinio) cheminę taršą. Direktyva užtikrintas aukštesnis vandens telkinių apsaugos lygis, palyginti su lygiu, kurio būtų buvę galima tikėtis nepriėmus Direktyvos. Atlikus Vandens pagrindų direktyvos tinkamumo patikrą padaryta išvada, kad ji iš esmės atitinka numatytą paskirtį, bet yra šiek tiek tobulintina, o tai, kad dar nepavyko pasiekti Vandens pagrindų direktyvos tikslų, iš esmės lėmė nepakankamas finansavimas, lėtas įgyvendinimas ir nepakankamas aplinkosaugos tikslų integravimas į sektorių politiką.

1 rekomendacija. Prašyti Vandens pagrindų direktyvos įgyvendinimo žemės ūkyje išimčių pagrindimo

Komisija pritaria 1 rekomendacijai.

⁴ Žr. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2017/891 25 straipsnį.

Komisija savo 2019 m. 2-ųjų UBVP versijų vertinime pateikė rekomendacijas, prašydama valstybių narių trečiojoje UBVP versijoje išsamiau apžvelgti, kaip jos įgyvendina Vandens pagrindų direktyvos 9 straipsnyje nustatytą įpareigojimą padengti sąnaudas už vandens paslaugas ir bet kokias su juo susijusias išimtis. Be to, šiuo metu Komisija vykdo visų valstybių narių apklausą apie tai, kaip jos praktiškai taiko Vandens pagrindų direktyvos reikalavimus, visų pirma reikalavimą, kad vandens ėmimui ir užtvėnimui būtų gautas išankstinis leidimas pagal Vandens pagrindų direktyvos 11 straipsnio 3 dalies e punktą, ir su šiais reikalavimais susijusias išimtis.

93. Bendras Komisijos atsakymas į 93–94 dalių pastabas

SSP nėra „aplinkosaugos sistema“, ja veikia siekiama socialinės ir ekonominės naudos. Nors teikiant SSP ūkininkams tiesiogiai nekeliama įpareigojimai dėl tausaus vandens naudojimo, į šį aspektą atsižvelgiama teikiant kompleksinę paramą, kuri taip pat taikoma SSP ir, *inter alia*, apima su vandeniu susijusius reikalavimus, o ateityje – Vandens pagrindų direktyvą, taikant paramos sąlygas.

Ex ante sąlygos mechanizmas nebuvo paliktas Komisijos pasiūlymuose dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl būsimos BŽŪP dėl priešasčių, susijusių su supaprastinimu ir nauju BŽŪP įgyvendinimo modeliu. Tačiau, kaip nurodyta 49–50 dalyse, buvo priimtos kelios nuostatos, kurios turėtų gerokai sustiprinti vandens politikos tikslų integraciją į BŽŪP (visų pirma XI priedas ir 1 VR).

95. Komisija mano, kad 2 GAAB standartas yra gera priemonė BŽŪP išmokų gavimui ir leidimų imti vandenį išdavimo procedūroms, numatytoms vandens teisės aktuose, susieti, taip skatinant ūkininkus jų laikytis. Būsima BŽŪP užtikrins tiesioginį Vandens pagrindų direktyvos ir BŽŪP ryšį, nes bus sugriežtintos BŽŪP išmokų sąlygos. Sąlygos bus taikomos visoms atitinkamoms BŽŪP išmokoms, kurias tiesiogiai gauna ūkininkai. Sąlygos grindžiamos patikima kontrolės ir sankcijų sistema: Komisija reguliariai atlieka valstybių narių reikalavimų įgyvendinimo auditą. Dėl nustatytų trūkumų valstybėms narėms skiriamos BŽŪP išlaidos gali būti koreguojamos finansiškai.

2 rekomendacija. Susieti BŽŪP išmokas su aplinkos standartų laikymusi

a) Komisija pritaria rekomendacijai.

Komisija reikšmingai sustiprins vandens politikos tikslų integraciją į BŽŪP ir skatins tausiai naudoti vandenį. Pagal būsimą BŽŪP įvairiais aspektais dar labiau sustiprinamas BŽŪP ir Vandens pagrindų direktyvos suderinamumas: joje numatyta, kad investicijos į drėkinimą, kurios yra nesuderinamos su geros vandens telkinių būklės užtikrinimu, kaip nustatyta Vandens pagrindų direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje, įskaitant drėkinimo plėtrą, darančią poveikį vandens telkiniams, kurių būklė pagal atitinkamą UBVP yra prastesnė nei gera, yra netinkamos finansuoti.

BŽŪP strateginiuose planuose, įskaitant paramą investicijoms į drėkinimą, reikės atsižvelgti į Vandens pagrindų direktyvoje ir UBVP pateiktą analizę, tikslus ir siektinas reikšmes (žr. BŽŪP planų reglamento XI priedą) ir tinkamai padėti jų siekti.

b) Komisija iš dalies pritaria šiai rekomendacijai. Komisija pritaria tam, kad visos atitinkamos BŽŪP išmokos ūkininkams būtų susietos su tausiu vandens naudojimu. Atsižvelgiant į būsimą BŽŪP, į griežtesnių sąlygų taikymo sritį bus įtrauktos atitinkamos Vandens pagrindų direktyvos nuostatos. Komisija nepitaria rekomendacijos daliai, susijusiai su sąlygų taikymu kitoms BŽŪP išmokoms, kurios nėra tiesiogiai skiriamos ūkininkams, pvz., BRO išmokoms.

c) Komisija iš dalies pritaria šiai rekomendacijai. Komisija pritaria tam, kad visos SSP išmokos gavimas būtų susietas su atitinkamų Vandens pagrindų direktyvos nuostatų laikymusi taikant paramos sąlygas. Komisija nepitaria tam, kad į BŽŪP būtų įtrauktos papildomos apsaugos priemonės, nes tinkamai įgyvendinant Vandens pagrindų direktyvą užtikrinamas tausaus vandens naudojimas kultūriniais augalams, o taikant paramos sąlygas BŽŪP išmokos susiejamos su Vandens pagrindų direktyvos reikalavimais.

96. EŽŪFKP suteikia daug galimybių remti vandens saugojimo pajėgumų gerinimą tokiomis priemonėmis kaip įsipareigojimai dėl agrarinės aplinkosaugos klimato, ekologinis žemės ūkis, neproduktyvios investicijos ir VPD išmokos, taip pat parama mokymui ir inovacijoms.

EŽŪFKP gali remti investicijas į naują drėkinimą (t. y. grynai padidinti drėkinamą plotą) tik tais atvejais, kai a) paveikti vandens telkiniai nėra prastesnės būklės ir b) aplinkos analizė rodo, kad investicijos neturės didelio neigiamo poveikio aplinkai. Komisija pripažįsta, kad Reglamento (ES) 1305/2013 dėl investicijų į drėkinimą 46 straipsnyje numatytos specialios aiškiai apibrėžtos nuo bendrosios taisyklės nukrypti leidžiančios nuostatos, kad drėkinimo plotas negali būti didinamas, jei vandens telkinių būklė yra prastesnė už gerą. Tačiau Komisija mano, kad teisinis pagrindas yra nedviprasmiškas ir neleidžia kilti kelioms galimoms interpretacijoms.

97. Pirma įtrauka. Dauguma žemės ūkio, aplinkosaugos ir klimato priemonių, kuriomis siekiama pagerinti dirvožemio valdymą ir užkirsti kelią erozijai, daro teigiamą poveikį dirvožemio vandens sulaikymo pajėgumui. Tokios priemonės yra užprogramuotos daugumoje KPP ir pagal atitinkamas valdymo sutartis planuojama padengti beveik 5 proc. žemės ūkio paskirties žemės.

Trečia įtrauka. Kalbant apie bendrą žemės ūkio produktų rinkų organizavimą, per Komisijos auditus tikrinama valstybių narių kontrolės sistema, visų pirma, ar ji apima būtinus patikrinimus tvirtinant veiklos programas ir ar patikros vietoje patvirtina, kad veiksmai įgyvendinami kaip buvo patvirtinta.

3 rekomendacija. Naudoti ES lėšas vandens telkinių kiekybinei būklei gerinti

a) Komisija pritaria rekomendacijai.

Komisija pritaria tam, kad vertinant BŽŪP strateginius planus turi būti vadovaujama būsimo BŽŪP, susietos su Vandens pagrindų direktyva ir atitinkamomis planavimo priemonėmis, pvz., UBVP, principais. Vertindama BŽŪP strateginius planus, Komisija, atsižvelgdama į būsimo BŽŪP nuostatas, užtikrins, kad investicijos į drėkinimą atitiktų Vandens pagrindų direktyvos tikslą pasiekti gerą vandens telkinių būklę. Be to, Komisija įvertins, ar BŽŪP strateginiuose planuose pakankamai atsižvelgiama į Vandens pagrindų direktyvoje ir UBVP pateiktą analizę, tikslus ir siektinas reikšmes ir ar jais tinkamai prisidedama prie šių tikslų ir siektinų reikšmių įgyvendinimo.

b) Komisija pritaria rekomendacijai. Toks vertinimas bus atliekamas atsižvelgiant į daugiamečių būsimo BŽŪP vertinimo planą.